

Til lovforslag nr. L 206

Folketinget 2016-17

Betænkning afgivet af Social-, Indenrigs- og Børneudvalget den 23. maj 2017

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

(Udvidelse af reglerne om optagelse i et bestemt botilbud uden samtykke m.v.)

[af børne- og socialministeren (Mai Mercado)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget. Børne- og socialministeren har stillet ændringsforslag nr. 2 og 3, og Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 3. maj 2017 og var til 1. behandling den 10. maj 2017. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Social-, Indenrigs- og Børneudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

To forskellige udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring (høring den 22. december 2016 og fornyet høring den 17. februar 2017), og børne- og socialministeren sendte den 19. april 2017 de to udkast til udvalget, jf. SOU alm. del – bilag 205 og 206. Den 3. maj 2017 sendte børne- og socialministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Dansk Sygeplejeråd m.fl.,
Rådet for Socialt Udsatte,
Jesper van der Schaft, Åbyhøj og
SIND.

Børne- og socialministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 13 spørgsmål til børne- og socialministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af børne- og socialministeren under nr. 2 og 3 stillede ændringsforslag. Flertallet vil stemme imod det af EL under nr. 1 stillede ændringsforslag.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at dette lovforslag følger af en aftale om en handlingsplan til forebyggelse af vold på botilbud, som den daværende Venstre-regering indgik med Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti den 14. oktober 2016. Lovforslaget udspringer også af en delaftale under satspuljeaftalen.

Med lovforslaget skabes der mulighed for, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan indstille til Statsforvaltningen at træffe afgørelse om, at en beboer skal flyttes til et bestemt botilbud, hvis vedkommende er til væsentlig fare for eller udviser en særlig truende eller særlig chikanerende adfærd over for øvrige beboere og personalet. Formålet med lovforslaget er først og fremmest at forebygge vold og trusler og højne sikkerheden for beboere og medarbejdere på botilbud med henblik på at sikre gode rammer, og at der hurtigst muligt kan ydes hjælp og støtte efter andre bestemmelser i lovgivningen.

Vi har desværre været vidne til overfald og drab på personale, der arbejder med meget psykisk syge mennesker. Siden 2012 har flere medarbejdere på bosteder og forsorgshjem mistet livet, mens de passede deres arbejde. Vold og trusler er et evigt tilbagevendende problem på landets boste-

der for psykisk syge og andre udsatte borgere. Derfor er der nu lavet en politisk aftale, som skal være med til at forebygge og afhjælpe dette med oprettelsen af 150 nye pladser.

DF mener også, at denne problemstilling handler om normeringer, det vil sige, at der er nok personale til at skabe tryghed om de psykisk syge. Derudover mener DF, at det handler om at få visiteret beboerne til det rigtige botilbud i første omgang.

I dag kan en kommune som udgangspunkt ikke træffe afgørelse om, at en beboer skal fraflytte et § 108-botilbud uden samtykke, selv om beboeren er til fare eller udviser en særlig truende eller chikanerende adfærd. Derfor vil man med dette lovforslag give kommunalbestyrelsen hjemmel til dette, og der opstilles helt specifikke betingelser, der afgrænser og indskrænker muligheden for en flytning, således at der alene gives hjemmel til at indstille til flytning i helt særlige tilfælde. Det kan også virke uforsvarligt for de øvrige beboeres eller personalets sikkerhed ikke at sørge for en flytning, når forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet og det kan godtgøres, at det nye botilbud er bedre egnet til at imødekomme den pågældendes støttebehov.

Flytning uden samtykke er et væsentligt indgreb i selvbestemmelsesretten, hvorfor bestemmelsen også indsættes i servicelovens kapitel 24 om magtanvendelse. Hensigten med den foreslåede bestemmelse er således, at den kun skal anvendes undtagelsesvis og i særlige tilfælde, hvor det ikke har været muligt at motivere den pågældende beboer til et samtykke til flytningen, og hvor det med socialpædagogiske metoder og øvrige indsatser har været forsøgt at forebygge beboerens farlige, truende eller chikanerende adfærd.

Der skal tages højde for personalets og de andre beboeres sikkerhed. Det skal vægtes højt, og samtidig skal man også tænke på, at det er syge mennesker, vi har med at gøre. Derfor ønskede DF, at »chikanerende adfærd« blev slettet. For hvornår er folk chikanerende? Hvor meget skal der til, før man kan gå hen at gøre noget så drastisk som at tvangsflytte folk?

Dette lovforslag må, når det vedtages, ikke blive en glidebane, hvor man risikerer at tvangsflytte folk, fordi en kommune ønsker at lukke et botilbud eller har fundet et billigere botilbud. Derfor er det også et område, DF vil holde nøje øje med og følge meget tæt. DF vil allerede nu også anmode børne- og socialministeren om løbende at holde både § 71-tilsynet, Social-, Indenrigs- og Børneudvalget og Sundheds- og Ældreudvalget orienteret om udviklingen, så vi kan få et overblik over, hvordan man vil anvende de nye bestemmelser i praksis. Også gerne med stikprøvekontrol af dokumentationen for, at kriterierne har været opfyldt, og at alle indsatser har været afprøvet, inden man tyer til flytning uden samtykke.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag. Såfremt det af EL under nr. 1 stillede ændringsforslag forkastes, vil mindretallet stemme imod lovforslaget ved 3. behandling.

Enhedslistens medlemmer af udvalget kan ikke støtte, at kommunerne får mulighed for at stille krav til borgere om, at de skal frasige sig deres plads i et botilbud for at få indlæggelse på en særlig psykiatrisk sengeplads. EL mener, at

det er helt uacceptabelt, at de berørte borgere på den måde skal gøre sig selv boligløse, mens de er indlagt, for at få adgang til et specialiseret tilbud, som man vurderer at borgerne har brug for. EL støtter lovforslagets anden del, men mener, at muligheden for at flytte en borger fra et bosted til et andet mod borgerens vilje skal bruges med meget stor tilbageholdenhed. Det er helt centralt, at der reelt forsøges andre løsninger, før man anvender tvang, ligesom EL mener, at det er afgørende, at der lægges vægt på, at et nyt bosted vil være en bedre løsning for den borger, som flyttes med tvang.

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til § 1

Af et *mindretal* (EL):

1) Nr. 1 udgår.

[Udeladelse af betingelse om beboerens samtykke til opsigelse af egen bolig i botilbud efter § 108, stk. 1]

Af *børne- og socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

2) I det under nr. 5 foreslåede § 131 a, stk. 2, ændres i nr. 4 »personens« til: »vedkommendes«.

[Sproglig præcisering]

Til § 2

3) I det under nr. 2 foreslåede § 11 c, stk. 1, nr. 5, indsættes efter »§ 129 a«: »i lov om social service«.

[Teknisk ændring]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det foreslåede § 108, stk. 4, i lov om social service indebærer, at kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om visitation til en særlig plads på en psykiatrisk afdeling, kan gøre afgørelsen betinget af, at borgeren samtykker til opsigelse af borgerens eksisterende bolig i botilbud efter § 108, stk. 1, i lov om social service. Ændringsforslaget indebærer, at det foreslåede § 108, stk. 4, udgår af lovforslaget.

Enhedslisten mener, at det er helt urimeligt at gøre indlæggelse på et hospital betinget af, at de pågældende borgere skal opgive deres bolig. Derudover er det en urimelig forskelsbehandling af målgruppen for lovforslaget, dvs. meget udsatte psykisk syge mennesker, eftersom samme betingelse ikke stilles over for andre borgere i vores samfund, der står over for at skulle indlægges, som f.eks. plejehjemsbeboere

eller udviklingshæmmede, der bor i botilbud. Endelig mener Enhedslisten, at denne betingelse om at skulle opsig sin bolig på et botilbud efter § 108 direkte kan være med til at underminere formålet med de særlige psykiatriske sengepladser. For det første kan det blive overordentlig svært at motivere personer i målgruppen for lovforslaget til at lade sig indskrive på de nye afdelinger, hvis der ikke er sikkerhed for, at de kan vende tilbage til deres hidtidige bolig efterfølgende. For det andet er en del af formålet med at etablere de 150 særlige psykiatriske sengepladser at kunne yde en helhedsorienteret behandlings- og rehabiliteringsindsats over for denne gruppe af særligt udsatte patienter. Men hvordan kan man yde en rehabiliterende indsats, hvis patienterne samtidig er frataget muligheden for at vende tilbage til deres hjem?

Til nr. 2

Der foreslås en sproglig præcisering, idet lovforslagets tekst kan give anledning til tvivl om, hvem der henvises til.

Til nr. 3

Med lovforslagets § 1, nr. 4, foreslås indsat § 129 a i lov om social service. I den i lovforslagets § 2, nr. 2, foreslåede bestemmelse henvises der imidlertid ved en fejl til § 129 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, som ikke eksisterer. Derfor foreslås det at indsætte »i lov om social service« efter »§ 129 a« i lovforslagets § 2, nr. 2.

Karin Nødgaard (DF) nfm. Susanne Eilersen (DF) Karina Adsbøl (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF)

Pernille Bendixen (DF) Morten Marinus (DF) Jakob Engel-Schmidt (V) Carl Holst (V) Jane Heitmann (V)

Klaus Markussen (V) Thomas Danielsen (V) Anni Matthiesen (V) Henrik Dahl (LA) Laura Lindahl (LA) Orla Østerby (KF)

Karen J. Klint (S) Erik Christensen (S) Orla Hav (S) Pernille Rosenkrantz-Theil (S) Troels Ravn (S) fmd.

Ane Halsboe-Jørgensen (S) Yildiz Akdogan (S) Finn Sørensen (EL) Pernille Skipper (EL) Torsten Gejl (ALT)

Marianne Jelved (RV) Lotte Rod (RV) Trine Torp (SF) Jacob Mark (SF)

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Tjóðveldi (T)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Alternativet (ALT)	10	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende L 206

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra børne- og socialministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Henvendelse af 8/5-17 fra Rådet for Socialt Udsatte
5	Henvendelse af 8/5-17 fra SIND
6	Henvendelse af 12/5-17 fra Jesper van der Schaft, Åbyhøj
7	Pressemeddelelse af 8/5-17 fra Dansk Sygeplejeråd m.fl.
8	Brev til udvalgets formand, Troels Ravn, vedr. proces for lovforslag om udvidelse af reglerne om optagelse i et bestemt botilbud uden samtykke, fra børne- og socialministeren
9	Ændringsforslag, fra børne- og socialministeren
10	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 206

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om at kommentere henvendelsen af 8/5-17 fra Rådet for Socialt Udsatte, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
2	MFU spm. om, hvad punkt 3.1.3 i lovforslagets bemærkninger betyder, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
3	MFU spm. om, hvad borgerens motivation skulle være for at gøre sig selv boligløs, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
4	MFU spm., om lovforslaget indebærer, at kommunen kan træffe beslutning om at opsig eller tvangsflytte en borger til et andet botilbud, såfremt borgeren ikke vil samtykke til at blive indlagt på de nye særlige psykiatriske afdelinger, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
5	MFU spm. om, hvorfor der ikke er et krav om tvangsprotokol el. lign. i forbindelse med denne form for magtanvendelse, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
6	MFU spm., om de foreslåede regler om, at borgeren skal give samtykke til at fraflytte sit botilbud for at kunne blive visiteret til nye særlige psykiatriske sengepladser, indgår som en del af finansieringen af de nye særlige psykiatriske sengepladser, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om, hvordan ministeren konkret vil følge op på, om disse mindre indgribende metoder rent faktisk også afprøves på bostederne, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
8	MFU spm. om at bekræfte, at ministerens begrundelse for at ville indføre denne mulighed er økonomi, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
9	MFU spm. om at oversende beregninger, der viser, hvor mange kommuner der skal pålægge hvor mange borgere at opsig deres botilbud

efter § 108, stk. 1, i serviceloven, før dette har skaffet finansiering af 150 psykiatriske sengepladser, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå

- 10 Spm. om at kommentere henvendelsen af 8/5-17 fra SIND, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om, hvordan bostederne konkret skal registrere og dokumentere, at de rent faktisk har afprøvet mindre indgribende metoder, og hvem der skal føre tilsyn med, at bostederne gør dette, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om at kommentere henvendelsen af 12/5-17 fra Jesper van der Schaft, Åbyhøj, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 13 MFU spm. om at kommentere pressemeddelelsen af 8/5-17 fra Dansk Sygeplejeråd m.fl., til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå